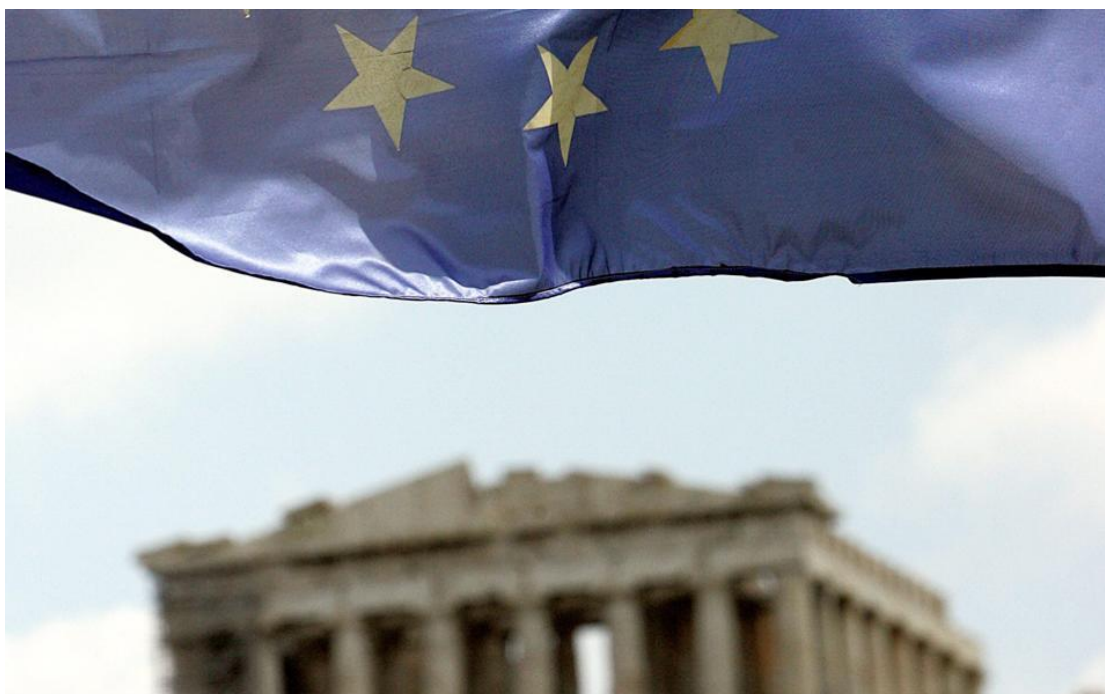

Μέσο: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Δημοσίευσης: 22 Μαΐου 2015

Άποψη: Σε αναζήτηση κατεύθυνσης και αξιών

ΚΩΣΤΑΣ Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ*

Η Ελλάδα έχει αποπροσανατολισθεί πλήρως. Στα 40 χρόνια από την πτώση της δικτατορίας η χώρα τακτοποίησε πολλά πολιτικά προβλήματα, έγινε μέλος της Ε.Ε., απέκτησε νέο νόμισμα, αλλά δεν κατόρθωσε να διαμορφώσει ένα στιβαρό οικονομικό μοντέλο. Σε ένα κλίμα προϊούσης οικονομικής και θεσμικής χαλάρωσης, οι κοινωνικές και ατομικές αξίες μετακινήθηκαν από το «αγοράζω όταν έχω αποταμιεύσει» στο «καταναλώνω όταν θέλω». Ένα κύμα κατανάλωσης, χρηματοδοτούμενο σε μεγάλο βαθμό από κρατικό δανεισμό, έφερε στη χώρα ανάπτυξη και στους πολίτες ευημερία. Μόνο που ήταν ένα κύμα.

Στα τελευταία 40 χρόνια, το κράτος παρέμεινε ο κεντρικός άξονας της οικονομίας. Ένα μοναδικό μείγμα πρωτοφύους καπιταλισμού και ευκαιριακού σοσιαλισμού αποτέλεσε την πολιτική βάση. Η αναζήτηση του εύκολου κέρδους, η αποδυνάμωση των κρατικών μηχανισμών και η ανάδειξη του κράτους ως του δανειστή τελευταίας

καταφυγής διαμόρφωσαν το οικονομικό περιβάλλον. Η θεσμική σταθερότητα που προσέφερε η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα αξιακά αλλά και οικονομικά κίνητρα για κατανάλωση και εφησυχασμό δημιούργησαν στους πολίτες μια αίσθηση οικονομικής και κοινωνικής ελευθερίας χωρίς πολλούς περιορισμούς.

Η άνοδος της Ελλάδας στην κορυφή αυτού του κύματος σε λίγες δεκαετίες, με αδύναμους θεσμούς και μετακινούμενες αξίες, οδήγησε τελικά σε κατάρρευση τα οικονομικά του κράτους και σε υποβάθμιση την οικονομία. Οι φίλοι και εταίροι στην Ευρώπη είδαν τον κρατικό υπερδανεισμό ως την αιτία. Αυτό όμως ήταν μόνο το σύμπτωμα μιας εξαιρετικά χαλαρής κοινωνίας με λάθος κίνητρα συμπεριφοράς.

Η όλη προσπάθεια διάσωσης της χώρας, τόσο από τους εταίρους μας όσο και από τους πολιτικούς μας, δεν αναγνώρισε τα πραγματικά προβλήματα. Εστίασε κατά κύριο λόγο στη μετακύλιση του δανειακού βάρους από τις τράπεζες και τα funds στους Ευρωπαίους φορολογούμενους. Δευτερογενώς, πίεσε για τον ταχύ αποπληθωρισμό της οικονομίας ώστε να ανακτήσει την ανταγωνιστικότητά της και για την απομάκρυνση περιορισμών και αστοχιών της αγοράς. Ο συνδυασμός του κακού σημείου εκκίνησης και των μεθόδων και πολιτικών που εφαρμόστηκαν, οδήγησε στη μακρύτερη και τη σχετικά βαθύτερη ύφεση δυτικής οικονομίας στη σύγχρονη εποχή.

Πέφτοντας από την κορυφή του κύματος της ευημερίας στα έγκατα του αποπληθωρισμού, η Ελλάδα έχασε τον προσανατολισμό της ανάμεσα στη μείωση του υπερδανεισμού και στην ανάγκη αντιμετώπισης των κοινωνικών προβλημάτων, που προκάλεσαν η ύφεση αλλά και οι πολιτικές αντιμετώπισής της. Το να ξεφορτωθούμε το υπέρβαρο χρέος και το να μπορέσουμε με τους λίγους πόρους στη διάθεσή μας να φροντίσουμε αυτούς που έχουν ανάγκη δεν λύνουν τα πραγματικά προβλήματα του πλοίου. Η μηχανή δεν δουλεύει, το πηδάλιο έσπασε και οι ναύτες δεν είναι κινητοποιημένοι.

Για να ξαναπλεύσει η χώρα, κυρίαρχη του πεπρωμένου της, χρειάζεται ένα όραμα, χρειάζεται να επισκευάσει τη μηχανή και χρειάζεται ναύτες με πίστη και επιμονή. Το σχέδιο για το μέλλον πρέπει να χτιστεί γύρω από τα τρία αναπαλλοτρίωτα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας: παγκόσμιος τουριστικός προορισμός, εμπορικό σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης και μεγάλη παράδοση στη ναυτιλία και το εμπόριο.

Η οικονομία θα αναθερμανθεί με επενδύσεις σε υποδομές και παραγωγικές επενδύσεις πάνω στα τρία συγκριτικά πλεονεκτήματα, που θα χρηματοδοτηθούν από το τοπικό και διεθνές κεφάλαιο με τη στήριξη των εταίρων μας. Αυτές οι επενδύσεις θα σταματήσουν την ανεργία και θα αποτελέσουν τη βάση για κοινωνική ανακούφιση.

Οι θεσμοί πρέπει να ανασχεδιασθούν για να δίνουν τα σωστά κίνητρα και αντικίνητρα, ώστε οι συμπεριφορές των πολιτών να είναι συμβατές με τις αρχές μιας οικονομίας της αγοράς, η οποία έχει κοινωνική συνείδηση και ευαισθησία και σεβασμό στις μελλοντικές γενιές.

Τρεις είναι οι άμεσες και πιεστικές προϋποθέσεις για μια νέα πορεία προς το μέλλον. Πρώτον, η διαφύλαξη και ενίσχυση των εσόδων του κράτους, δεδομένου ότι οι δαπάνες είναι ανελαστικές. Δεύτερον, η εξασφάλιση πόρων για την ανάπτυξη, που θα έλθουν από τη συμμετοχή μας στην ποσοτική χαλάρωση και το σχεδιαζόμενο πακέτο Γιουνκέρ. Και τρίτον, ο σεβασμός των θεσμών και η τήρηση των νόμων από όλους.

Για να ξαναγίνει η Ελλάδα περήφανη για τον εαυτό της, και για τις μέχρι τώρα επιτυχίες της, πρέπει πρώτα να γίνει σχετική και χρήσιμη στην Ευρώπη. Πρέπει να ασχολείται με τα σωστά θέματα κάθε χρονική στιγμή. Η συζήτηση για το χρέος δεν οδηγεί πουθενά σ' αυτήν τη συγκυρία. Οφείλουμε να την

μετατοπίσουμε προς τη διάρθρωση μιας νέας οικονομικής αντίληψης και στην ανεύρεση των πόρων για την τροφοδότησή της.

Χρειάζεται να εστιάσει στις κοινωνικές και ατομικές αξίες, που είναι ζωτικής σημασίας στη γιγάντια προσπάθεια για την ανασύνταξη της χώρας και απαραίτητες για να προσδώσουν νέα ορμή.

Η Ευρώπη και η Ελλάδα πρέπει να πεισθούν ότι είναι τώρα και θα είναι στο μέλλον συμπληρωματικοί εταίροι. Η Ευρώπη θα βοηθήσει την Ελλάδα στις επισκευές και την επανεκκίνηση του πλοίου. Και η Ελλάδα, με νέο σκοπό και πορεία, θα αποκτήσει το κουράγιο και την πίστη που χρειάζεται η μάχη για να παραμείνει η χώρα με τη μακρύτερη ιστορία μέσα στην ενωμένη Ευρώπη.

** Ο κ. Κώστας Σ. Μητρόπουλος είναι εντεταλμένος σύμβουλος PwC Ελλάδας*